

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vratice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vodnikova slavnost v Ljubljani.

Koncem junija se bode v Ljubljani vršila velika slavnost, h kateri bodo prihajali Slovenci iz vseh slovenskih pokrajin. Odkril se bode spomenik Valentina Vodnika, prvega slovenskega pesnika in učenjaka, kateremu se imamo Slovenci zahvaliti, da se zavemo svoje narodnosti in v svojem milem jeziku pišemo knjige in časnike. Vodnik je bil porojen leta 1759. Posvetil se je duhovskemu stanu in bil nekaj časa kaplan ter pozneje župnik v Koprivniku na Kranjskem. Pozneje pa je bil zaradi svoje učenosti imenovan v profesorja na ljubljanskem liceji. Umril je 1819. leta, zapustivši Slovencem plodove svojega duha v vezani in nevezani besedi.

Leta 1859, ko so v Šiški pri Ljubljani na rojstnem domu Vodnikovem praznovali stoletnico njegovega rojstva, sprožil je pokojni dr. Toman misel, da se naj nabira za velik spomenik, ki bi se postavil Vodniku v Ljubljani. Nabrani denar je bil naložen v hranilnici in narastel je sčasoma na 5500 gld. Ljubljanski rodoljubi so torej sklenili, da se lotijo dela in postavijo spomenik. Slovenski umetnik g. Gangl je izdelal Vodnikovo podobo v visokosti 2 $\frac{1}{2}$ metra. Podoba se je lila na Dunaji v znani livarni in pride te dni v Ljubljano. Kip bode stal na marmornem stojalu, tri metre visokem, pred gimnazijem v Ljubljani.

Ta spomenik, ki se ravnokar postavlja, bode odkrit z največjo slovesnostjo v pričo slovenskih narodnih društev, katera bodo prihajala iz Kranjskega, Štajarskega, Koroškega in Primorskega. Slavnost se prične dne 28. junija in nadaljuje na sv. Petra in Pavla dan in v nedeljo 30. junija. Že je napovedano mnogo gostov, posebno iz Koroškega in Štajarskega. Vsi bodo slovesno sprejeti na ljubljanskem kolodvoru. Zvečer dne 28. junija je koncert v čitalnici, pri katerem svira Blejska godba in poje pevsko društvo „Slavec“. Na Šentpetrovo

je ob 7. uri zjutraj sv. maša v cerkvi D. M. na Rožniku, pri kateri pojó čitalniški pevci; ob 10. uri ogledovanje deželnega muzeja, ki bo odprto zaradi svojih zbirk iz starih časov. Popoldne je sprehod na grad. Ob 6. uri pojdejo vsa društva na pokopališče pri sv. Krištofu h grobu Vodnikovemu, kjer bode zapelo pevsko društvo „Slavec“ več žalostink. Ob 8. uri zvečer pa bode gledališna predstava. Pela se bode opereta: „Mesečnica“, a potem igrala nova veseloigra: „Svoji k svojim“, katero je spisal nalašč za to slavnost g. dr. J. Vošnjak. Vnanji Slovenci bodo torej imeli priliko videti novo igro, katera jim bode gotovo dopadla.

Najiminenitnejša slavnost pa se vrši dan potem v nedeljo 30. junija. Ob 1 $\frac{1}{2}$ 11. uri bode peta sv. meša v cerkvi pri sv. Jakobu, katero bode daroval č. g. prošt dr. Klofutar. Po sv. maši pa se zberó vsa društva na Valvazorjevem trgu, kjer stoji spomenik, ki bode še zakrit. Ves trg bo silno lepo okrašen s slavoloki in zastavami. Govornik gimnazijski ravnatelj, g. Fr. Wiestaler proslavlja v primernih besedah Vodnika in ko konča, padejo zagrinjala in spomenik je odkrit. In zdaj zapoje pevski zbor združenih ljubljanskih in vnanjih pevcev slavnostno pesem, katero je zložil g. dr. B. Ipavic Vodniku na čast. Pelo bode več, kakor 300 pevcev. Tudi iz Štajarskega so se že oglasili nekateri pevski zbori, da bodo pomagali pri petji, Šoštanjski, Pilštanjski itd. Od drugih, zlasti od slovenskega pevskega društva v Ptujih še pričakujemo, da naznanijo svoj prihod. Po končanem petji izroči predsednik odbora, g. dr. Vošnjak spomenik v last ljubljanskemu mestu. S pevanjem cesarske himne se konča slavnost odkritja. Društva in gosti se vrnejo v čitalnico, kjer bo skupni obed ob 2. uri popoldne. Med obedom igra godba. Ob 1 $\frac{1}{2}$ 5. uri odidejo vsi v Šiško pri Ljubljani, kjer bode na rojstnem domu Vodnikovem ljudska veselica, prirejena gostom na čast od Šišenske čitalnice. S to nenavadno veselico je končana

slavnost, kakoršnje Ljubljana že sicer dolgo ni videla.

Naj tudi štajarski Slovenci pridejo v prav obilnem številu k tej slavnosti, da pokažejo s svojim prihodom, kako čislajo vsi Slovenci svoje zaslužne može. Da ne bode nobenih neprilik zastran stanovanja, skrbel bode odbor, kateremu naj vsak, kdor misli priti v Ljubljano, to naznani vsaj do dne 25. junija ter zajedno pové, ali hoče biti tudi pri skupnem obedu. Ljubljana pa bode pokazala pri tej priliki, da je res središče vseh Slovencev.

Na svidenje torej v Ljubljani pri Vodni-kozi slanosti.

Gospodarske stvari.

Detelja in nje košnja.

Da je detelja dobra krma in da jo živina rada žre, to vsi znamo. Čez to ni treba torej, da še izgubimo kako besedo, toda kedaj se naj vkosi, da stori živini najboljše? Toliko je gotovo, da mlada ali tudi v tem so razne dobe in je še zmerom vprašanje, ali se naj kosi večkrat ali samo dve-, trikrat v letu?

Ako ugaja zemlja detelji, tedaj je najboljše vkositi jo po dvekrat v letu in sicer prvokrat, ko začne detelja cvesti. Taka ima največ redilnih snovi v sebi. Ako se kosi mlada detelja večkrat in torej vselej mlada, živina jo žré sicer rada ali redi se po njej le malo. Zakaj? Odgovor ni težek: za to, ker je mladi strni vselej treba nekaj časa za to, da ji vzrastejo peresa in dokler jih nima, ne vzprejme iz zraka tacih reči, ki so ji potrebna, in torej ni taka detelja veliko prida.

Vsled tega tudi ne kaže pasti na deteljišči, ker si detelja tako ne more opomoči. Po tem, kakor je zemlja, razsodi se torej lahko ali se sme dve- ali trikrat kositi. Se vé, da je pri tem gledati še na to, kedaj se naj detelja polaga živini. Pri nas ne more človek, ako ima živino le v hlevu, čakati na to, da pride detelja prvokrat v cvet, kajti treba je je skorej vselej že poprej in po vrhu še je je treba dalje časa, kajti kosi se sproti.

Če je detelja vzrastla visoko pa še ni jela cvesti, kaže tudi, da jo človek pokosi, kajti sicer bi mu polegla in to bi bila škoda. Sploh pa je v tej reči, kakor tudi pri drugih, dobro gospodarsko oko najboljše. Tako še ne začne kositi prenašlo, češ, da še bode časa za drugo košnjo, pa tudi ne prepozno, kajti pri tej bi se človek lahko vnoril, ako nastopi kmalu suša.

Ko bi prva rast pri detelji ne kazala veliko, more biti zavoljo suše, ni prav, če čaka človek predolgo s košnjo. Taka detelja se ne vzboljša veliko, če tudi pride dež, pač pa po-

maga tak dež deteljišču, če se je bilo v pravem času pokosilo.

Nepotrebna kvoklja.

Večkrat se prikaže gosposlinji kvoklja, ko ji ni po volji in rada bi ji to odpravila. Ali kako? Navadno se porine žival v mrzlo vodo in ker ne pomaga enkrat, zato se porine še večkrat in to lahko škoduje živali, da vzboli; kvoče pa še naprej v eno mer.

Naslednje sredstvo pa ni živali nevarno in pomaga vselej. Deni kvokljo v temen kot v hladni kleti, v drugem, nekaj svetlišem pa ji nastavi posodo vode in piče. Prvi dan sedi kvoklja, da se ne zmeni ne za vodo, ne za pičo. Drugi dan pa že išče jedi in pijače in ko se nažré in napije, poišče si še enkrat ložo v kotu. Tako še tretji in more biti četrti den, potlej pa jo izpusti, ne sedi ti več, kajti hladna, vlažna in temna loža ji ni več po volji in za to se začne v njej navadno živiljenje in k malu ti nese, kakor poprej, lepa, bela jajca.

Tudi to-le ozdravi kvokljo. Ako ti pozakvoče ena ali tudi več kokoši, ali ti ne maraš kvokelj, pusti jih dva, tri dni sedeti, potem pa jih daj na suh, zračen kraj. Ta naj ima tla iz kamenja ali iz desek, nekaj nad njim pa naj bode par palic, da se vsede žival na-nje. Na tleh ne sedi, ker nima nič mesta za ložo. Poleg kvokelj naj bode tudi petelin in da se jim naj piti in jesti, kolikor je treba, da ostanejo zdrave. Čez par dni ne pokvoče nobena več in k malu bode dovolj jajec od njih.

Sejmovi. Dne 15. junija pri sv. Barbari v Čadramski župniji, v Celji, v Kostrivnici, v Lembahu, na Planini, v Poličanah, v Mozirji in pri sv. Vidu pri Ptujih. Dne 16. junija pri sv. Trojici v slov. gor. Dne 17. junija pri sv. Trojici v slov. gor., pri sv. Juriji na juž. žel., in pri sv. Janži pri Arveži.

Dopisi.

Iz Ljubnice pri Vitanji. (Srečna zmaga.) Pri nas smo v občinskih volitvah srečno zmagali dne 6. junija. Naša občina je že dolgo časa hudi trn v peti Vitanjskih Velikonemcev. Zato so si najeli znanega Bošnjaka, da je ljudi begal po naših selih skozi 14 dni sem. In kaj čuda smo še dalje doživeli? Vitanjski gospod dohtar so jezdarili Jaklinovo kljuse skozi dva dni ter so beračili od hiše do hiše pomoči za zgubljeno Nemčijo. No reči smem: Tudi mi Slovenci nismo spali ter smo storili pošteno vsak svojo dolžnost, zato smo pa tudi zmagali v vseh treh razredih s svojimi moži. Srce nas le boli, da se nam je velika večina naših dragih sosedov na Stenicah izneverila. Zaupamo pa, da se bojo tudi Steničani prepri-

čali, da bo v prihodnje, kakor je bila do zdaj, naša občina v dobrih rokah. Saj je dozdajšnji župan akoravno uraduje v slovenskem jeziku, občinske dolgove, katere je pred 3 leti prevzel, lepo poplačal, občinsko doklado od 35% na 20% znižal in ima danes v svoji občinski blagajnici okoli 120 gld. gotovine. Slovenci, poznejte nas!

Od sv. Jurija na Ščav. (Požarna bramba, pevsko in bralno društvo.) Pred dvema letoma ustanovili so narodnjaki tukaj bralno društvo in kmalu potem ustanovil je tukajšnji, sedaj odšli učitelj g. H. pevsko društvo, Letos dopolnila se je trojica narodnih društev, ustanovila se je namreč še prostovoljna požarna bramba. Čeprav še nova, dobila je vendar hitro trdna tla, spravila si primerno obleko, brez vseh nemških znakov. Namesto običajnih „FF“ na ovratniku, imajo tukajšnji požarniki na dotičnem mestu medeno podobo jahajočega sv. Jurija in namesto nemško-barvinega traka na levi rami samo rdeči trak. Pred dvema tednoma dobili smo še pa novo veliko brizgalnico na kolesih, katera se je v nedeljo 2. junija t. l. svečano blagoslavljal. Uže na vse zgodaj plapolali so po celem selu raz hiše avstrijski, štajarski in tudi dva slovenska barjaka. Okoli 1/2 10 ure predpoldan korakali so požarniki, na čelu njim dobro svirajoča godba v cerkev k pozni božji službi, ko so uže prej pred cerkev pripeljali celo v cvetji in venci ozaljšano novo brizgalnico s slovenskim praporom na vrhu. Vse vence oskrbela so vrla domača dekleta. Prvi slovesni pridigi povdarjal je g. kaplan korist požarne brambe za vsaki kraj, ter opominjal požarnike, naj vrló izpolnjujejo svojo dolžnost, ter pomagó v sili prijatelju in sovražniku. Po božji službi blagoslovil je g. župnik brizgalnico, raz katero se je blesketal slovenski napis: „Gasilnica prostovoljne požarne brambe pri sv. Juriju na Ščavnici.“ Po svečanosti odpeljali so brizgalnico pred okinčani hram stotnika požarne brambe, g. Fr. Vaupotiča, kateremu se je zahvaliti, da je celo društvo v tako kratkem času zadobilo najpotrebnejše orodje in novo opravo. Da se je ljudstva vse trlo, mi ni potreba omenjati, kedor pozna vrlé zavedne in narodne Ščavničarje. Čeprav se je vreme kazalo celi dan deževno in je proti večeru res začelo deževati, vendar je prišlo še precej odličnih gostov iz Ljutomera, Kapele itd. Popoldne prišli so tudi požarniki iz Radgone, gornje Ragone, zgornje Mote in Hrastja, katere so tukajšnji s kratkim „zdravo“ pozdravili. Pozno v noč so se razlegale še slovenske pesmi tukajšnjih pevcev, kjer seveda „Slovenec sem“ nismo pozalili, saj ga poje tukaj vsak fant in vsako deklé. Kako vrlí so novi požarniki, videlo se je že kar v petek po slavnosti 7. t. m., ko je gorelo stanje Franca Krefta v Rinkoveih. Užgalo

se je uže predpoldnevóm, pa nihče ni prišel povedat, da gori, videti se pa od sv. Jurija tje ne more, ker je skorej v tretji grabi. Tako smo zvedeli še le o petih popoldne. Hitro, ko je plat zvona udaril, popustil je vsaki svoje delo in v desetih minotah so se odpeljali na kraj pogorišča. Prišli so seveda prepozno, vendar so pogasili ogenj, da ni bilo za soseda več nevarnosti. In kar je tukaj posebno povdarjati prišli so polnoštevilno, čeprav so bili vsi na travnikih sušili. Da bo tedaj v prihodnje možno priti o pravem času, naj skoči hitro eden izmed sosedov, če je le mogoče, na konja, ter hiti praviti, najprej mežnarju, da jih z zvonom skliče in potem pa g. stotniku Vaupotiču ali g. Brumenu namestniku, ker se od tod na mnogo krajev ne vidi, kjer je ogenj. Domači so pri takih priložnostih itak vsi zmešani, zategadelj naj to eden sosedov stori. H koncu pa kličemo vrlim požarnikom krepki „zdravo!“ naj bodo v svojem poslu iz ljubezni do bližnjega točni, ter jim tudi želimo, da bi imela njih brizgalnica, kot tudi oni pri tej stroki malo posla! —c.

Iz Cirkovec. (Pojasnilo.) V št. 20 in 21. se nahaja dopis od nas, ki naju bolj osebno napada. Nasproti pa je resnica to-le: Mi dva sva poštena Slovenca, ter ljubiva narod, vero in cesarja. Ako kdo Gospodovo molitvo v latinskem ali nemškem jeziku moliti zna, za to še ni Latinec ali Nemeč. Dalje se pravi, njemu (županu) je postava, kakor Nemeč reče „španska ves.“ Resnica je, da sem bil kmečki sin ter nisem nikdar niti najmanjše kazni imel. Bil sem vojak, pošteno sem služil ter kaznjevan nikdar nisem hil. Dolgo časa sem že posestnik in zdaj tudi izvoljen občinski predstojnik, a nikdar še postav nisem prestopil. Če bi nobene postave ne vedel, bi se meni gotovo že kaj tacega pripetilo, kar še se zgodi bolj učenim. Kar se dalje „Zdrgonjskega mosta“ tiče, je vse, kar se nama očita, neresnično. Midva se nisva nikdar zarotila, marveč zmešal je vse prejšnji pisar, ker stvari ni razumel. Pri nas so drugačnje razmere. Naša občina je zelo velika. Vsaka ves (srenja) ima svoje premoženje in velika srenjska zemljišča. Dozdaj je vsaka ves svoja pota, ki jih namreč le ona rabi, iz svojega premoženja popravljala. Ako bo za naprej občinska blagajnica popravke potov v vseh srenjah prevzela, ako bodo potem srenjski dohodki celo ali samo deloma srenji ostali, ali če bodo pripadli po razmeri občinskemu zakladu, to so zastarane in zelo zamešane reči, katere zamore prej ali pozneje samo najvišja kompetentna inštanca na Dunaji stalno določiti. Da bi v takih rečeh meni žena postave razlagala, kakor učeni dopisnik sumnjiči, vsaki poštenjak sam vé, kam pes tace moli. Kar dalje „šolsko slovesnost“ zadeva, da se je jaz kot občinski predstojnik nisem udeležil, da sem na Ptuj šel, da sem zoper

njo deloval in na stražo prišel, je resnica takole: Midva in tudi drugi možaki smo želeli, naj se spomin 40-letnega vladanja našega presvitlega cesarja s stalnimi, dobrodelnimi čini obhaja zato, ker so presvitli cesar sami tako želeli. V tem slučaju bi občinska blagajnica sama pripomogla, da bi se stalni spominek ustanovil. Ta prevažni spomin se pa žalibog ni tako slavil. Razun petja in telovadbe je vse, kar se je v Lahovi krčmi godilo, temu prevzvišenemu dnevu celo malo pristojalo. S pijačo in „ringelšpilom“ se tak spomin pač ne slavi. Venec vsemu je pa šolski vodja s tem spletel, da je nazadnje, ko bi otroci bili bolje odšli, njih vodstvo krčmarju g. Lahu prepustil. Ta gospod se je bil napravil v pisan španjski frak, višnjeve „štunfe“ in norske kapo. Tako nasmešen je z vso spehano šolsko mladino čudoviti „gänsemarsch“ burkal po celi vesi, da so se jim vsi vaščani smejali. Taka pustna šemarija ne dela takemu dnevu nobene časti. Zvečer pa, ko sem jaz z uradnega pota prišel s Ptuja, se po moji opazki ni drugzega nič vršilo, nego požarno stražo zadevajoče reči. Kako se take razpravljajo, to je vsakomu znano, če je namreč zvečer v tako gostilno naletel. Oziroma požarne straže dalje ni res, da sem jaz ali Žumer, ali kateri drugi zoper gasilno društvo. Tega né! Mi smo vsi za dobrodelni zavod, ki je pri nas v resnici potreben. Mi smo le zoper „hauptmanna g. Laha. Ta gospod je v poldrugem letu s svojo štacuno dovolj naredil. Ne morem ga potrditi, da bi še čez občinsko premoženje gospodaril. O cesarski lipi je le to res, da midva o tem, kar se nama očita, celo nič ne veva. Zadnja želja, da bi midva iz občinskega odbora prišla, zna se v svojem časi spolniti. Da pa g. Lah, o katerem se v onem dopisu toliko govori in pa njegov pisar nista notri prišla, to je uzrok ces kr. namestnija, ki je njegovo volitvo ravno pred „krahom“ ovrгла in novo volitvo razpisala. V njej sva bila midva voljena, ne da bi kdaj po občinskih službah hrepenela.

Blaž Draškovič, Matija Žumer,
občinski predstojnik, odbornik.

Iz Smolnika. (Rana smrt.) V sredo, dne 29. pr. m. spremljali smo tukaj k večnemu počitku rajnega Jakoba Skrbineka. Umrl je v 34. letu svoje starosti in v 10. letu svojega zakona. Neizprosljiva jetika mu je odprla prerani grob. Po štirimesečnej, mučnej boleznij je on večkrat previden s sv. zakramenti dne 27. p. m. mirno v Gospodu zaspal. Mož je bil vrl katoličan, zaveden narodnjak, zvest in odkritosrčen prijatelj svojim znancem in pred vsem ljubeznjiv in dober oče svojim in domači družini. Da ga je vsa občina kot svojega dolgoletnega zastopnika čislala in spoštovala, nam služi v porok krasni venec, katerega mu je med drugimi tukajšnja občina poklonila. Žalujochi vdovi pa naj

bo v tolažilo, da brez božje volje se nič ne zgodi in da je vse, kar je po božji volji storjeno, le dobro, akoravno naš ubogi človeški razum tega zapopasti ne zamore, ker se po svojih željah ravna. Bodi mu zemljica lahka!

Iz Celja. (Dijaška kuhinja.) Za III. društveno, šolsko leto 1888/89 so dalje darovali naslednji častiti in prečastiti daritelji: Slavna „Posojilnica v Konjicah“ 20 fl., Janžek Edvard, župnik v Šmarjeti 3 fl., J. Prešern, župnik v Koprivnici 3 fl., slavna posojilnica v Makolah 20 fl., slavna posojilnica v Slatini 15 fl., Ant. Fröhlich, nadžupnik v Slatini 5 fl., Kavčič M., trgovec v Št. Jurji j. ž. 5 fl., Agrež Jože, concipijent v Brežicah 2 fl., Žičkar Josip, župnik v Vitanji 2 fl., Hausenbichler Ivan, župan v Žavci 5 fl., slavna posojilnica v Žavci 30 fl., ekscelenca mil. knezeškof za april 4 fl., Kene Franc, župnik na Sladki gori 5 fl., Maks Pletteršnik, c. kr. profesor v Ljubljani 5 fl., Gregor Zajc, gostilničar na Polzeli 5 fl. Vsem blagim dariteljem presrečna zahvala v imenu naše mladine in prosimo še daljnih milodarov.
Maks Veršec, l. r., Mih. Vošnjak, l. r.,
blagajnik. predsednik.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nj. veličanstvo, svitli cesar se je podal v terek, dne 11. junija v Monakovo ter se misli, da ostane ondi nekaj dni pri svoji prevzv. hčeri, nadvojvodinji Gizeli. — O binkoštih je imel „šulverein za Nemce“ na Dunaji svoje zborovanje in je bilo na njem veliko govorjenje o znanem Juriji — vitezu Schönererji, ali on ni bil pri zborovanji. — Kardinalu Gangelbauerju je odleglo in upa se, da bode ozdravel, se ve, če se kap ne bode ponovila. — Po nemškem Štajarji si pripravljajo vzprejetišča t. j. hiše za potepuhe, ali sedaj se kaže, da je bilo ležje vzprejeti postavo za-nje, kakor pa jo izpeljati. No če ne bode poskušnja predraga, naj se izpelje postava tudi po naših krajih, na škodo sodimo, da ne bode. — Dež. poslanec Avg. Lehman je umrl in bode na mesto njega brž ko ne zopet konservativen Nemeč izvoljen v dež. zbor v Gradci. — Sl. Korošček gre k Vodnikovi slavnosti blizu sto in je to jako lepo znamenje za to, da ima Koroško že lepo število zavednih mož. — Novo poslopje dobijo v Celovci za latinske šole, 114 000 gld. bode menda že dovolj za tako poslopje. — Volilno gibanje na Kranjskem kipi že močno, ali kar nam ne dopade, je najbolj to, da ena stranka pita drugo z lažmi. Ni lepa ta beseda, tudi pri tem ne, ki jo „meče“ nasprotniku na glavo. — Tujcev letos ni prišlo veliko o binkoštih v Postonju, da si ogledajo tamnošnjo jamo. — Namestnijski svetovalec in vodja okr. glavarstva v Gorici je A. vit. Bosizio. Mož

je na glasu, da ima srce za dom, za Avstrijo. Laškim kričačem torej ne bode preveč po volji. — Na Primorji dozori spomladno sadje, črešnje itd. poprej, kakor drugod in zato ga spečajo še precej dobro. Na poti pa jim je kakor toži ljudstvo, — predolga šola t. j. zadnje leto. V tem pa sodimo, da ni pretežno ljudem pomoči. — Pri laškem delalskem društvu v Trstu so prišli na sled veliki goljufiji, katere je kriv doslenji blagajnik. Pravi se, da je zapravil društvu nad 2300 gold. Laška kri, lahka kri! — Volilnih mož je v Koperskem okraji, v Istri, 62 slov., ital. pa le 7. — V neki vasi pri Oseku, v Slavoniji, so se spuntali kmetje ter je odšla cela stotnja c. kr. polka štev. 68 tje, da napravi mir. — Ogerski drž. zbor je že vendar-le s svojim delom pri kraji in torej se lahko skličete delegaciji. Letos bode njiji zborovanje v Budapešti in trpi kje do srede julija.

Vunanje države. Binkošti letos v Rimu niso bile vesele, kajti sv. Oče so bili dali povelje, naj se v nedeljo cerkve zapró že ob 8. zjutraj. Zastopniki tujih držav pa so izrekli sv. Očetu svoje sožalje. Odkrili pa so freimaurerji in druga drhal spomenik Brunov, kakor se zatrjuje, še precej „mirno in redno.“ Zakaj? Ker je celo mesto štrlelo bajonetov! Crispi in tov. pa so bili celo popoludne v Kvirinalu, ali so se kje bali ustaje? Čudo bi ne bilo, ko bi bila nastala. — Na Francoskem postopa sedanja vlada ostro zoper boulangiste ter je že nekaj višjih častnikov zaprtih. Se ve, kdor ima oblast v rokah, ima pač tudi pravico. — V belgijskem glavnem mestu, Bruxelles, delajo liberalci za poulične neredne ter mislijo, da podrejo tako sedanje ministerstvo. Liberalcem služi vse, čemu bi ulice ne? — Shod anglijske kraljice, Viktorije s svojim unukom, nemškim cesarjem Viljemom vrši se bojda, ne v Londonu, ampak na otoku Whigt. Cesarju pa to neki ni po volji. — V Berlinu biva sedaj perzijski šah ali vladar, za politiko pa sodimo, da ni to potovanje šahovo nič kaj pomenljivo. — Nemčija in Italija ste sklenili neko vojaško zvezo med seboj; za nas ona ne bode kaj prida. — Beseda ruskega carja do črnogorskega kneza še se slej, kakor prej prerešetuje in suče jo vsak tako, kakor sodi njemu: drugače prijatelji, drugače nasprotniki Rusije. Nam se zdi, da že ne leži Bog zna, kaj v njej. — Pri Bolgarih lové še zmerom roparje ter jih obesijo sedaj brez otavljanja. — V Srbiji je vidno rusoljubna stranka na vrhu. Nadškof Mihael je stopil zopet v službo in njegov prednik, Teodozij se mu je rad nerad umaknil. Sedaj je tudi verjetno, da se povrne kraljica Natalija v Beligrad, drugo pa se bode potlej že samo dalo. — V tem biva srbski kralj v pok., Milan, v Carjem gradu in pojde na ravnost, ne čez Beligrad, v Pariz na

razstavo. — Črnogorski knez, Nikita se povrne te dni iz Dunaja v Cetinje ter ne pojde v Francijo. — V Afriki so Italijani zasedli trdnjavo Keren — vrata v Abesinijo. Pravi se, da za to, ker bi sicer ne bilo mirú, brž pa bi jo radi čisto dobili v roke. — Iz Amerike se poročajo strahovite reči o povodnji; nastala je, ker je voda prejala jez na necem jezeru, v katerem redi neko bogato društvo ribe. Povodenj je pokopala celo dva žel. vlaka in ne zna se, koliko ljudi da je prišlo ob življenje.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnja Ptujška.

(Dalje.)

Kmalu na to je Ciril zbolel ter 50 dni po svojem posvečenju za škofa umrl v Rimu, kjer so ga v cerkvi sv. Klementa na desni strani altarja slovesno pokopali.

Ker se je med tem unela huda vojska med Moravci in Nemci, ostal je Metod še nekaj časa v Rimu. A zdaj je panonski knez Kocel poslal poslanca k papežu ter ga prosil, naj bi Metod prišel v njegovo deželo širit krščanstvo. Vsled tega je papež Hadrijan II. poslal škofa Metoda s posebnim pismom do slovenskih knezov v Panonijo, kjer so ga z veliko radostjo in častjo sprejeli. Od vseh strani so prihajali Slovenci, da bi poslušali veseli glas sv. evangelja; kakor ovčice svojemu pastirju so mu bili iz srca udani, ker je slovenski pridigoval in tudi sv. mešo v tem jeziku pel in vse cerkvene obrede v slovenski besedi opravljal. Kamorkoli je prišel, vpeljal je slovensko službo božjo in nastavil svoje, v Rimu za duhovnike posvečene učence. Nemški mešniki iz Solnograda in drugih krajev, ki so slovenski jezik le za silo lomili, izgubili so naenkrat vso veljavo pri ljudeh in ni jim drugega kazalo, kakor zapustiti slovenske pokrajine. To je storil tudi višji duhovnik Solnograškega nadškofa Rihbald, ki je večjidel stanoval v Ptuj, ter se je žalosten in razžaljen vrnil v Solnograd z gotovim namenom, da ondi Metoda zatoži in vse naredbe očrni, katere je usiljenec — tako so imenovali nemški duhovniki Metoda — proti dosedanjim cerkvenim običajem v Panoniji bil vpeljal.

Ker pa je Metod kot škof bil vsekako odvisen od Solnograškega nadškofa, ki bi ga toraj v njegovem delovanju lahko oviral, zato sta slovenska kneza Kocel in Rastislav prosila papeža, naj bi blagovolil Metoda povzdigniti za nadškofa čez Panonijo in Moravsko in obnoviti nekdanjo Panonsko škofijo. Papež Hadrijan se temu ni protivil, kajti je izprevidel, da bi se krščanstvo med panonskimi in moravskimi Slovenci tako najlože utrdilo. Zato se je Metod

po želji Kocelóvi napotil z nekaterimi učenci že proti koncu l. 869. v drugič v Rim.

Solnograški nadškof Adalvin se je med tem posvetoval z Bavarskimi škofi, kako bi se dalo proti Metodu z uspehom postopati. Ravno je bil Metoda pri kralju Ludvikú tožil, da je spodrnil njegovega namestnika Rihbalda v Panoniji in da je zamenivši ondi latinski rimski obred pri službi božji s slovenskim onečastil sv. mešo, evangelj in sploh službo božjo, kar dobi iz Rima ukaz, naj izroči Panonijo Metodu, katerega je papež bil za nadškofa povzdignil. Kakor strela iz jasnega neba zadela je ova vest Adalvina. Toda nadškof nikakor ni hotel izgubiti Panonske pokrajine. Zato je opiraje se na določbe cerkvenega prava kljuboval nekaj časa celó papežu, češ, da nima pravice Solnograški stolici vzeti Panonije, ker so ondotni narod h krščanski veri spreobrnil nadškofje Solnograški.

Nadškof Metod je med tem, vrnivši se iz Rima prišel v Panonijo, kjer so ga z veliko častjo sprejeli. V staroslavnem Ptujú, nekdanji metropoli gornje Panonije, se med potjo nekaj časa pomudi, razlaga božjo besedo, uredi cerkvene zadeve in nastavi višjega duhovnika, potem pa se poda h Kocelu v Blatograd.

V drugi polovici l. 870. zbrali so se nemški škofje v Solnogradu, kamor so tudi Metoda poklicali. Nič hudega sluteč podal se je tje, a zbrani škofje so ga kot usiljenca obsodili in v ječo vrgli. Blizo tri leta bil je Metod na Nemškem zaprt ter je imel pred svojimi sovražniki veliko prestati. (Dalje prih.)

Smešnica 24. „Oče“, vpraša tujec kmeta, „čujem, da je pri Krulci v Rovji dobro vino. Kako daleč pa je do njega?“ „Tje“, odvrne kmet, „je pičlo pol ure, nazaj pa Vam bode hoda že pol drugo uro“.

Razne stvari.

(Kmečki domovi.) Postava, katero je drž. zbor sklenil o „kmečkih domovih“, je dobila najvišje potrjenje. Ta postava daje pa le pravila in dež. zbori sklenejo še le, kako se naj vpelje v kaki deželi. Pri nas pride torej vse na to, kaj poreče liberalna večina dež. zbora v Gradci.

(Mešniško posvečevanje.) V nedeljo, dne 7. julija bode, kakor je doslej določeno, Nj. ekscelencija mil. knezoškof delili gg. bogoslovcem subdijakonát, dne 9. dijakonát in dne 11. presbiterát.

(Posvečenje) prejmo ti-le gg. iz četrtega leta: Jarnej Bogataj iz Stare Loke, Jože Cerjak iz Podsrede, Jože Gunčar iz Slov. Bistrice, Mart. Medved iz Cirkovec, Jan. Munda iz Ormoža, Fr. Ogrizek iz Slatine, Št. Pivec iz

Laporja, J. Rotnar iz Lembaha, Al. Šuta iz Biša, Al. Urban iz Vuhreda, P. Zadavec iz Središča in Jože Zagajšek iz Šmartna pod Vurberkom; — iz tretjega leta pa Fr. Hurt iz Kladna, Fr. Janežič iz Kapel, Fr. Valenko iz sv. Marjete pri Ptujú in Ant. Veternik iz Celja.

(Svečanost) priredi Mariborska čitalnica v nedeljo, dne 16. t. m. v svojih prostorih v spomin bitke na Kosovem polji. Vspored je tale: 1. Opomin k petju, meš. zbor; 2. Predavanje: Bitka na Kosovem polji; 3. Nek' dušman vidi, meš. zbor; 4. Harmonij: a) Preludium, b) Fuga; 5. O polnoči moj duh bedi, meš. zbor; 6. Glasovir; 7. Naše gore, meš. zbor.

(Pri sv. Lenartu) v slov. gorica h je bilo dne 1. junija premijiranje bikov in je prejel Lovre Kocbek, posestnik v Gočeyi, drž. darilo za 2 leti staro žival. Vrhú tega pa so prejeli še darilo M. Ložnik iz Jabljan, Simon Čeh iz Senarske, J. Trampuš iz Št. Lenarta, J. Mullec iz Partinja in Fr. Dimat iz Gorenjih Žrjavic. Vse živali so bile lepe.

(Obč. volitve.) V St. Pavlu pri Bolski so zmagali slov. volilci v vseh treh razredih. Baron Hackelberg pa je s svojo nezavedno in nevedno tolpo obvisel.

(Hranilnica.) Mestna hranilnica v Mariboru je dobila novega tajnika in sicer stopi v to službo g. J. Bayer, doslej blagajnik pri zasebni banki v Mariboru. Domač mož ni, toda kdo velja pri naših Nemcih kaj, ako je domač?

(„Matice Slovenske“) odbor ima v sredo dne 19. junija 1889. l. sejo in sicer ob 5¹/₄. uri popoldne v društveni hiši na Kongresnem trgu št. 7. Na dnevnem redu je volitev predsednika, njegovih namestnikov, blagajnika, pregledovalca društvenih računov, ključarjev in overovateljev društvenih zapisnikov in odborovih odsekov.

(Mir v orožji.) Kakor se poroča, bode do jeseni imel pri nas vsak vojak svojo novo puško, repertirko. Če je kaj na hvali, ki se jim poje, so te „repetirke“ dobre, drage pa so tudi, to se nam verjame lahko.

(Iz kopaljšč.) Na Slatini je bilo do dne 1. junija prišlo 162, v Rimske toplice pa 142 tujcev. To je pičlo število in za lepe dnove slab začetek!

(Zapor.) V meseci maji je imela policija v Mariboru precej dela, kajti nič manj, kakor 78 ljudi, 56 moških in 22 ženskih je spravila v zapor.

(Šulverein) Ne vemo, če še znajo naši bralci, da obstoji v Savinjski dolini podružnica šulvereina, toda če tega tudi ne znajo, veliko niso vsled tega na izgubi. Če rečemo, da ji stoji baron Hackelberg na čelu in da ji velja jud Sonnenberg za tajnika, vedó dovolje, namestnika g. Lenka pri sv. Petru v Sav. dolini pogodijo pa še sami brez vse težave. Odslej ima ta podruž-

nica svoje zborovanje v Celji ob enem s družnico, ki nosi ime, da je iz Celja.

(Umrl) je č. g. Anton Sredenšek, kn. šk. duh. svetovalec in župnik na Ponikvi, v 76. letu svoje dobe.

(Nevihtha.) V sredo, dne 5. junija je bila v Mislinjski dolini silna nevihta in je nasa ljudem toliko toče, da so je še drugo jutro imeli več, kakor ljubo, po bližnjih jarkih. Brvi in poti so trpele škode, se ve, da je je še več na polji.

(Požar.) V Vismancih pri Ormoži je zgorelo v torek, dne 4. junija J. Horvatu stanje in gospodarsko poslopje. Nihče noče znati, kako se je vžgalo.

(Nesreča.) Fr. Gračnar, vrl kmet v Dolu na Planini, je ponesrečil pri podiranju bukve. Močna veja ga je udarila tako hudo na osenci, da je vzdihnil na mestu svojo blago dušo.

Listič uredništva. G. A. S. v Pr.: Brž, ko nam bode mogoče. — G. K. P. v C.: Vi znate, ali mi ne znamo. — G. L. v M.: V „C. pr.“, toda še le v prih. — G. P. M. v Lj.: Nas ne srbi koža! — Večim drugim: Mi ne vržemo lahko česa v koš, torej potrpljenje!

Naznanilo.

Uljudno naznanjam, da sem svojo odvetniško pisarno v Slovenjemgradu odprl in se p. n. občinstvu toplo priporočam.

Dr. Valentin Temnikar,
odvetnik v Slovenjemgradu. 2-3

Živinski in kramarski sejem,

kateri je bil poprej peto soboto po Veliki noči, bode zanaprej 8. julija vsako leto. Kupci in prodajalci se uljudno vabijo, da se tega sejma v obilnem številu udeležijo in mnogo živine priženejo, kajti ta dan ni treba plačati od živine mestovine.

Obč. predstojništvo v Hajdinji
dne 10. junija 1889.

12 Janez Senekovič, obč. predstojnik.

Priletnega pobožnega mlinarja krojaškega pomagača

in

učenca za krojaško delo
sprejme takoj

Peter Mejač
v Ribnici ob kor. železnici.

3-3

Loterijne številke:

V Gradcu 8. junija 1889: 42, 13, 1, 65, 19
Na Dunaju " " 34, 16, 60, 13, 35

Vabilo k občnemu zboru ormoške posojilnice,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se odredi

na soboto, dne 29. junija 1889 ob 3. uri popoldne
v čitalnični dvorani v Ormoži
z dostavkom, da se bode, ako bi se ta dan potrebno
število društvenikov ne sešlo, zborovanje pri vsakem številu društvenikov vršilo
v nedeljo, dne 30. junija 1889 v istih prostorih
in po istem dnevnem redu.

Dnevni red:

1. Poročilo predstojništva o društvenem delovanju v preteklem letu, predlaganje končnega računa in bilance za leto 1888.
2. Poročilo nadzornišva o pregledovanju računov in bilance za leto 1888.
3. Predlog predstojništva in nadzornišva, naj se čisti dobiček izroči združnemu premoženju.
4. Volitev predstojništva in 5 odbornikov.
5. Volitev nadzornišva.
6. Mogoči predlogi.

V Ormoži, dne 8. junija 1889.

Ivan Vertnik l. r. Dr. J. Geršak l. r.
tajnik. predsednik. 1-3

Lepi spomin za sv. birmo!

Se dobi v tiskarni sv. Cirila v
Mariboru

„Duhovni vrtec“

ali

„Molitvenik“

za katoliško mladež s podukom za sv. birmo.

Vezan v črnem usnju z zlatim obrezkom brez kopče . . . . . gld. — .85
Vezan v črnem usnju z zlatim obrezkom s kopčo . . . . . — .95
Vezan v chagrin s tesnim okvirom in s križem 1.70
Vezan v chagrin z okvirom iz nikeljna 1.80

Posamezni iztisi po pošti 10 kr. več.

„Poduk za sv. birmo“

Cena 10 kr.

Na prodaj vino in slivovka!

Vino od leta 1884, 1885 in 1888. 400 hktl. liter od 7—17 kr. 45 hektl. 5 let stare prave slivovke liter 45 do 55 kr. Več se izve pri upravnistvu „Slov. Gosp.“ v Mariboru. 1-5

Gostilnico „Zvezda“

pred dvema letoma okusno ponovljeno, sredi Celjskega mesta v najživahnejši ulici (poštna ulica) ležečo, s primernimi in čedno opravljenimi sobami po jako nizkih cenah, s prijaznimi pivnicami in obednicami pri točni in pošteni postrežbi, kjer se točijo vsakovrstna stara in nova vina po najnižjih cenah in vsaki dan čvrsto pivo, z izvrstno kuhinjo toplo in mrzlo o vsakem času priporoča naj-
uljudneje

3-10

Jurij Lemež.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

založila je knjižico

5-5

Duhovna lekarna

za vse, ki hočejo večno živeti.

Podučna knjižica,

katero je izdal **dr. E. M. Müller**, škof Linški. Poslovenil **Fr. Zbašnik**, župnik. V Ljubljani 1889. Cena mehko vezani knjižici je **20 kr.**

Vsebina: Predgovor. — Vvod Kako je umeti naslov te knjižice? Zdravnik in bolnik. Iz česa je duhovna lekarna. — Prvi del. Branila proti dušnim boleznim: Ogibaj se okuženja. Boj se ognja. Čuvaj hišna vrata. Ogibaj se prepaha. Nebeška lestvica. Zdravje bolnikov. Studenec življenja in zdravja. — Drugi del. Zdravila za dušne bolezni: Zdravilo zoper duhovno jetiko ali sušico. Zoper prostovoljno omahovanje. Zoper mrz boječnosti pred ljudmi. Kako je sv. Ignacij Frančiška Ksav. rešil posvetnega duha. Zdravilo za mrzlico lakomnosti. Kako je sv. Filip Nerij mladeniča ozdravil omočice častilakomnosti. Zoper popade besnosti. Zoper kó-stno gnjilobo — nevoščljivosti. Mazilo za oči. Šrup in pomoček zoper strup. Za take, ki imajo duhovno vodenico. Za mrtvoudne. Za srčnobolne. Domača zdravila zoper strah pred smrtjo. Univerzalno ali občno zdravilo. — Sklep. Krščanska vodila za življenje. Ob-ljube našega božjega Odrašenika častilecem nje-govega presv. Srca. Koreniti izkaz zdravilnih na-sledkov duhovne lekarne. Zgledi lepe smrti.

Takoj sprejem zdravega in močnega mladenča, koji se hoče brezplačno za organista in vrtnarja izuriti. Pogoji so dobri.

Trg Veržej pri Ljutomeru, 4. junija 1889.

Srečko Pirc,
nadučitelj in organist.

Ferd. Binder v Trstu

kupuje in plača vedno po najvišjih cenah fižol, koruzo, oves in druge domače pridelke.

Priponudbe in uzori pošiljajo naj se direktno. 3-3

Pravo francosko žganje (cognac).

Kaj je pravo francosko žganje?

Iz francoskega in južnoštajerskega jakoga močnega brdskega vina Izerpljeni alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano dietično, duh in telo oživajoče slastno in zdravično sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničli. Če vsa vporabljena sredstva proti ischias, reumatizmu, živčanim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj še pokusi vsaki boleestnik iz južnoštajerskega znamenitega Konjčkega, lastno pripravljene-ga vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francosko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v 1 gl. 20 z. **Stari cognac**, posebnv okrevajočim in na želodcu bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naročbe 4 v. steklenice pošiljajo se franko brez daljnjih stroškov.

BENEDIKT HERTL

veliki posestnik na graščini Gallič pri Kanjicah, Južno-Štajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestiu, Gosposke ulice.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestiu, Gosposke ulice.

Maribor
Gosposke ulice 3.
Prodajalnica papirja in vsako-
vrstne sprave za pisanje in solo,
šolskih in molitvenih knjig

Andrej Platzer.
Naročajo se tudi lahko vsi modni listi avstrijski in 12
vnanajo, ilustrirani časopisi.
poprej **EDUARD FERLING.**
Zaloga za tovarne, vsake vrste knjige za trgovce, knjige
za kopije, papirnaté zaključje in kvitke, papir iz
slame, za loščenje in zavijke.
Novosti
posebno pisma za gratulacije, karton, svilnat
in katunov papir v krasnih barvah
po izamično nizki ceni.
Knjigovezarna.
Gosposke ulice 3
Maribor.

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 24. šte. „Slov. Gospodarja“.

1889.

13. junija.

6.

C. kr. zavod za višjo vzgojo duhovnikov na Dunaji.

(Dalje.)

Postali so zdaj prvi kapelan v staroslavni fari pri Novicerkvi. Kapelana-tovariša sta jim bila: že rajni gosp. Janez Nep. Kunaj, bivši njih sošolec, poslednjič župnik v Čadramu in gosp. Franc Sorčič, ki so leta 1883 umrli kot stolni prošt v Mariboru. Dekan pri Novicerkvi bili so pa takrat gosp. Franc Ksaverij Križaj, mož prav blagega značaja.

Dne 4. novembra 1840 so g. dr. Simon Ladinik, konzistorijalni svetovalec in kn. šk. dvorni kapelan, postali korar Lavantske cerkve v Šent-Andražu, vsled tega je bila služba kn. šk. konzistorijalnega tajnika in pridvornega kapelana izpraznjena. Tadanji knezoškof Ignacij Franc poklicali so na to odlično mesto onodobnega kapelana pri Novicerkvi, namreč vlč. g. dra. Jakoba Stepišnika. S toto službo dobili so naš sedanji knezoškof lepo priložnost po Koroškem in Štajarskem razširjeno škofijo Lavantsko do dobrega spoznavati. Bili in ostali so škofov zvesti spremljevalec na vseh njihovih službenih potih noter do njih smrti dne 28. septembra 1843, ko so knezoškof Ignacij Zimmermann prav naglo preminoli. — Novi knezoškof Franc Ksaverij Kutnar imenovali so č. g. dra. Stepišnika l. 1844 konzistorijalnim svetovalcem ter jih postavili za izvpraševalca pri poskušnjah, katere morajo delati duhovniki, ki hočejo postati župniki. Dne 8. marcija 1846 umrli so knezoškof Franc Ksaverij po dolgem bolehanji še ne 53 let stari. Sledeči knezoškof Anton Martin Slomšek so konzistorijalnega svetovalca in kn. šk. dvornega kapelana, gosp. dra. Stepišnika na praznik vseh Svetnikov leta 1847 slovesno vmestili za kanonika stolne cerkve v Šent-Andražu.

Do l. 1850 pripravljali so se mladeniči škofije Lavantske z onimi škofovine Krške skupno v Celovških šolah za duhovniški stan. L. 1850 ustanovili so pa pokojni knezoškof Anton Martin Slomšek za bogoslovce naše škofije posebne šole v Šent-Andražu, da so se tam pod škofovimi očmi četrto in zadnje leto pripravljali na svoj prihodnji poklic. Ko se je l. 1859 prenesel sedež knezoškofije iz Šent-Andraža na Koroškem v Maribor, ustanovila se je tukaj posebna duhovščina za našo škofijo, t. j. napravile so se tu vse tiste šole, katere so mladi

duhovniki nekedaj v Celovcu in Šent-Andražu obiskovali. Kanonik dr. J. Stepišnik bili so na teh šolah za profesorja ali učitelja mladim duhovnikom in sicer noter do tistega dne, da so bili za knezoškofa Lavantske cerkve razglašeni. Zgodilo se je pa to o Božiči l. 1862. Eno leto poprej postali so bili tadanji kanonik dr. Stepišnik — po smrti stolnega dekana Albrechta — stolni dekan Lavantske cerkve s škofovsko kapo in škofijo palico, a že dne 23. septembra l. 1862 so knezoškof Anton Martin v Gospodu zaspali.

Na sv. Tomaža god, dne 21. dec. 1862 imenovali so nadškof Solnograjski Tarnoczy, stolnega dekana mil. g. dra. Jakoba Stepišnika za knezoškofa Lavantskega. Novoimenovani knezoškof odbrali so si kot posebnega pomočnika v prevzeti težavni službi svojega rojaka Celjskega, sv. Maksimilijana, zato so svojemu krstnemu imenu dodali še ime sv. Maksimilijana, škofa in mučenca.

Na god sv. Antonija puščavnika (dne 17. januarja) 1863 bili so v stolni cerkvi Solnograjski slovesno v škofa potrjeni in drugi dan ravno tam od Solnograjskega knezonadškofa Maksimilijana Jožefa Tarnoczy-ja, — ki so pozneje postali kardinal sv. rimske cerkve — in od knezoškofov Wiery-ja iz Celovca in grofa Attensa iz Gradca za knezoškofa posvečeni. Na Svečnico potem bili so v Mariboru novi knezoškof svečano vmeščeni ali intronizovani.

Njih apostolsko delovanje preslavljati si poročevalec ne upa, ker je iz njih lastnih ust slišal na den njih zlate sv. meše, da prav zato si niso bili najeli nobenega pridigarja, ker ne bi mogli poslušati, da bi jih kdo hvalil ali preslavljajal. Le memogredé bodi povedanih nekoliko znamenitejših naprav, ki so pod njih višjepastirsko vladó v škofiji nastale. Posvetili so v tem času blizo 30 novih cerkvá ter stolni cerkvi v Mariboru priskrbeli celo novo, svatovsko obleko. Vpeljali so v škofijo zavod čč. šolskih sestrá, ki se prav lepo razcveta. Pripomogli so, da je še več drugih redovniških naselbin v tem času nastalo v naši škofovini. Vsled njih prizadevanja pozidalo se je v Mariboru novo dijaško semenišče, v Celji pa štiri razredna slov. dekliška šola pod vodstvom čč. šol. sestrá. Vstanovile so se po njih vpeljevanji v škofiji razne pobožne in dobrodejne družbe in naprave. Zgodovina naše škofije ohranila

jim bode v svoji zlati knjigi še poseben častni list, na katerem se bode čitalo, da so knezoškof Jakob Maksimilijan I. 1883 obhajali „prvo dijecezsko sinodo“ t. j. uradno skupščino duhovnikov Lavantske škofije. Svojo obširno vladikovino obiskujejo sedaj že petokrat, a sv. Očetu v Rimu poklonili so se najmanjše že šestkrat. V trdi zimi hiteli so predlansko leto k zlati sv. meši papeža Leona XIII. v Rim. Obiskali so slovito Marijino Božjo pot v Lourdesu na Francoskem, kakor tudi mnoge druge slovite Božje poti, ne le po Avstrijskem, nego tudi po Nemškem in posebno po Laškem, kateri jezik tako gladko govorijo, kakor svojo materinščino. Ker so cesarju vsaki čas dajali v polni meri, kar je cesarjevega, kakor Bogu, kar je Božjega, podelili so jim naš svetli cesar že I. 1879 veliki križ svojega Franc-Jožefskega reda z zvezdo, leta 1883 imenovali so pa svetli cesar našega premil. knezoškofa za svojega djanškega tajnega svetovalca, za česar voljo jim gre naslov: Ekscelencija.

Prav slovesno ebhajali so dne 18. januarja 1888 petindvajsetletnico svojega škofovanja, a še vse slovesnejše praznovali so dne 2. avgusta potem svojo zlato sv. mešo. Trije cerkveni knezi prisostovali so temu sv. opravilu v škofiji opravi. Njih ekscelencija knez nadškof Solnogradski klečali so v sredi med Ljubljanskim in Celovškim knezoškofom. Zraven njih bilo je okoli 140 mešnikov in cerkvenih odličnjakov zbranih. Navzoči bili so tudi dostojanstveniki mesta Maribora ter brezštevilna množica vernega ljudstva, katerega prostorna stolna cerkev nikakor ni mogla obseči. Ta svečanost ostane vsem vdeleževalcem njenim nepozabljiva.

V vedni spomin te redke svečanosti naj se nastopno navedejo najimenitnejši darovi, ki so se Njih ekscelenciji našemu premil. knezoškofu povodom njih zlate sv. meše poklonili: Kn. šk. stolni kapitol z duhovniki škofije Lavantske kupil je knezoškofu za vezilo kelih iz čistega zlata, ki je veljal 2434 gld., mešne bukve, v srebru okovane za 132 gld. 40 kr. in 2 oltarni blazinki, bogato z zlatom okinčani, katere so naredile č. šolske sestre v Mariboru za 135 gld. — Č. oo. Trapisti iz Rajhenburga prinesli so dragoceno škofijo palico, č. nune Magdalenke iz Studenic poslale so prekrasno štolo, č. šolske sestre v Mariboru darovale so fini roket, gospé Mariborske lepo pregrinjalo, vsakdo pač po premoženji. A tudi Nj. ekscelencija premil. knezoškof odprli so pri tej priliki po svojej stari navadi svoje radodarne roke ter niso le obilnih gostov svoje zlate sv. meše bogato pogostili, ampak so v vedni spomin te redke svečanosti posebno vstanovo v blagor obolelim duhovnikom založili. — Izmed častitek, katerih je najmanjše 80 došlo po telegra-

fičnem potu, bila je brez dvombe najimenitnejša ona našega presvetlega cesarja, ki so jim jo v jutro zlate sv. meše iz Ischl na doposlali. In da ne zgubimo več besed, naj te črtice sklenemo s srčno željo: Bog daj Njih ekscelenciji premil. knezoškofu popevati še biserno sv. mešo ter jim podaljšaj dneve Njih toliko blagosnega delovanja do skrajne meje človeškega življenja! (Dalje prih.)

Katoliško podporno društvo v Celji.

To društvo je sila imenitno, ne samo za našo škofijo, ampak tudi za verno slov. ljudstvo v obče. Zato bode pač prav, ako podamo iz poročila za leto 1888 tudi našim bralcem važniše reči. V tem letu so se jako važne spremembe v tem društvu godile in poročilo jih opisuje tako-le:

Že v lanskem poročilu smo omenili, da nameravamo društvu našemu širšo podlago dati, ter delokrog njegov raztegniti čez vso vladikovino. To smo tudi srečno zvršili. Pri izvanrednem občnem zboru dne 12. februarja bil je predlog, da se paragrafi 1, 3, 15, 17 in 19 društvenih pravil v dotičnem smislu spremenijo, enoglasno vzprejet, ter odbor pooblaščen, vse potrebno ukreniti, da dobijo tako spremenjena pravila veljavno moč. Pravila je potrdila namestnija z odlokom 4. maja 1888 št. 9026.

In tako je sedaj društvu, kakor veli prvi paragraf novih pravil, namen: „Podpirati učiteljice in učenke privatne dekliske šole v Celjski okolici, kakor tudi po razmeri društvenega premoženja enake šole po drugih krajih lavantske škofije, pa tudi druge ubožne otroke“. Da bo zamoglo društvo naše po trgih in mestih naše vladikovine vstanavljati dekliske šole pod vodstvom šolskih sester in tako uspešno delovati za krščansko vzgojo otrok ženskega spola, treba je, da se vsi krogi prebivalcev vladikovine naše živo zanimajo za društvo, ter ga vsestransko podpirajo.

Druga važna sprememba v našem društvu zadeva osebo načelnika. Č. g. Jožef Žičkar odpovedal se je zbog svojega obilnega posla vsled nove službe kot župnik v Vitanji časti in bremenu načelnika kat. podp. društva. Akoravno se je že odbor društveni pismeno zahvalil njemu za neumorno delovanje njegovo v prid društvu, smatramo vendar kot svojo sveto dolžnost, tu javno iskreno zahvalo izreči preč. g. župniku in ustanovitelju našega društva za toliko navdušenost in vstrajnost, za toliko bojov, skrbi in recimo tudi, britkih ur in krivic, katere je prenašal in prestal, da je društvu, tako važnemu za južni Štajar, osobito za Celjsko okolico, življenje dal, ga z vsemi mogočimi sredstvi pospeševal, ter ga na tako trdne noge postavil, kakor se v istini sedaj nahaja. Obžalujemo

samo to, da je č. g. župnik tako hitro ostavil svoje plodonosno delovanje v Celjskem mestu. Č. g. ustanovitelj se lahko prepriča, da duh njegov tu krepko živi, in seme, katero je on v potu obraza svojega vsejal, veselo poganja in deloma že sadú prinaša.

Pri odborovi seji dne 29. aprila je odbor v smislu § 13 b) društvenih pravil izbral si v osebi preč. gosp. duh. svetovalca in profesorja Ivana Krušica novega načelnika.

Dekliška šola čč. šolskih sester kaj čvrsto napreduje. Število otrok znaša 270 (lansko leto 259); in sicer podučuje: V prvem razredu sestra Cirila Šijanec, v drugem razredu sestra Lidvina Purgaj, v tretjem razredu sestra Metodija Kališek, v četrtem razredu sestra Bonaventura Suhač, in ona je ob enem prednica in voditeljica. Priročna dela vodi sestra Gabrijela Plohl.

V „šolskem vrtci“, katerega vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda, podučuje Irma Fabjani, otroška vrtnarica. Obiskuje ga nad 50 otročičev.

Udov šteje društvo 472 in sicer: ustanovnikov 53, rednih udov 302, podpornikov 117.

Društveni odbor se je štirikrat v preteklem letu sešel k sejam, pri katerih se je o tekočih zadevah društvenih posvetovalo. Kakor smo že omenili, vršil se je pretečeno leto dne 25. februarija v gostilni „pri Slonu“ izvanredni občni zbor, pri kojem se je o spremembi društvenih pravil sklepalo. Razun tega smo dne 26. dec. redni letni občni zbor obhajali, pri katerem sta bila overovateljema računov izvoljena gg. Kregar in Perc.

Poročati nam je še o božični veselici, katera se je med petjem in deklamovanjem otrok, kakor običajno, vršila v poslopji šolskih sester dne 25. decembra. Obdarovano bilo je nad 100 otrok obeh okoliščanskih šol z obleko, obuteljo itd. — Ko so naš preljubljeni, premilostljivi, prevzvišeni knez in vladika lavantski Jakob Maksimilijan, največji dobrotnik našemu društvu, obhajali 25. obletnico svojega škofovega posvečevanja tekom meseca januarja in 50. obletnico mašnikovega posvečevanja tekom meseca avgusta, se je tudi kat. podpor. društvo udeleževalo teh izvanrednih svečanosti po posebno v to izvoljeni deputaciji, koji je bil na čelu visokorodni gospod ministerijalni svetovalec Konrad Vašič. Prevzvišeni gospod so jako prijazno vzprejeli člane deputacije, ter obljubili tudi v dalje kat. podp. društvu ohraniti naklonjenost svojo.

Iz pregleda dohodkov in stroškov katol. podp. društva je uvideti, da društvu letos primanjkuje 265 gld. 37 kr. Ta primanjkljaj izvira odtod, da še precej udov ni vplačalo svojih letnih doneskov. Zatoraj si dovoljujemo, tu

na tem mestu, uljudno prositi, da vsi p. n. udje, kateri svoje letnine še niso vplačali, čem preje svoj letni donesek nam dopošlata blagovolijo.

Vsem častitim pospeševateljem in udom izrekamo najsrčnejšo zahvalo za njih dosedanjo naklonjenost in podpiranje našega društva ter prosimo, naj bi tudi v prihodnje ne pozabili na naš za Celjsko okolico toliko važni zavod in šolo šolskih sester v Celji...

Pač ni treba, da še mi pristavimo srčno prošnjo do onih naših bralcev, ki kaj več premorejo, naj stopijo v vrsto udov tega lepega društva!

Dopisi.

Od Velike nedelje. (Kršč. veselje.) V ponedeljek 27. maja počastili so nas s svojim prihodom Njih ekscelencija premil. naš knezoškof Jakob Maksimilijan zbog delitve sv. birme. Pripeljali so se iz Ormoža, spremljani od gospoda dekana in več drugih duhovnikov, kakor tudi od gg. dra. Gršaka in dra. Žižeka. Naproti jim je šlo 20 jahačev iz Mihovec in Trgovišča na čilih konjih s slovenskimi traki na prsih in trobojnicami v rokah, bilo jih je prav lepo gledati. Med pokanjem možnarjev in vbranim zvonjenjem je pričakovala mnogobrojna množica ljudstva milostljivega našega višjega duhovnega pastirja na trgu pri cerkvi, kjer so jih najprej pozdravili domači gospod župnik, gospod oskrbnik, učitelji in drugi. Od precej veliko belo oblečenih in venčanih deklic je gospodična Šmidel-nova, (hči tukajšnje gospé poštarice) podarila knezoškofu krasen šopek, katerega so sprejeli z vidljivim veseljem in zadovoljnostjo. V Mihovecih je bilo več slavolokov in kapela tam je bila z zastavami, venci in rožami krasno ozaljšana. Posebno lep je bil slavolok pri cerkvi z napisi: „Hvaležni farani“, „Slava vladiki!“ okinčan z lepimi novimi zastavami. Na večer je bil nažgan na Hajdlnu ali takozvanem „grajskem bregu“ blizo Velikonedeljske cerkve od gosp. Filipa Hržiča vreden domač umeteljni ogenj, katerega je bilo od blizo in daleč krasota gledati. Ta ogenj je predstavljal vladikovo ime, križ, mitro in škofovsko palico. Drugi dan 28. maja je bila delitev svete birme. Ko so premilostljivi knezoškof nastopili pridižnico in v lepi ginljivi besedi razložili predmet „trakajte in odprlo se Vam bode“, so se k zadnjemu Velikonedeljskim faranom kaj presrečno zahvalili za lep sprejem, češ, da se iz njega lahko sklepa, da so ti farani verni in pobožni, ter dajo v prvi vrsti Vsegamogočnemu s tem čast, ako svojega višjega duhovnega pastirja slovesno sprejmejo. Po pridigi je bilo izpraševanje iz krščanskega nauka, molitve za pokojne in potem delitev zakramenta sv. birme, katerega je

bilo pri tej cerkvi 476 fantov in deklic deležnih. Prevzvišeni naš knezoškof so pokazali tukaj svojo milostljivo in darežljivo srce. Usmilili so se namreč dvojih zapuščenih otrok, katera nista mogla botrov za sv. birmo dobiti, ter so jima blagodušno darovali vsakemu popolnoma obleko in drugo. Saj pa tudi vsakdo mora iz njihovega milega obraza le milost, dobrotljivost in ljubezen brati. V sredo, dne 29. maja v jutro ob šestih so nas naš blagi višji pastir zapustili, ter se odpeljali spremljani od častitih gg. duhovnikov in jahačev k sv. Tomažu. Posebno zadovoljnost so knezoškof kazali jahačem, ker so skoro z vsakim se pogovarjali in jim pustili z jedjo in pijačo postreči. Samo to željo imamo: Bog nam ohrani našega prevzvišenega knezoškofa Jakoba Maksimilijana, da nas še večkrat s svojim prihodom počastijo!

Iz Slov. goric. (Šmarnice. Sv. Alojz. z. j.) Minol je prelepi majnik, končali smo prelepi majnik, končali smo priljubljene Šmarijnice! Zbirali so se redno vsak dan častilci Marijini pred njenim okinčanim altarjem; dekleta so kar tekmovala, katera bi prinesla na Marijini oltar lepših natornih cvetlic in prekrasnih ter dišečih šopkov. Spet druge so z milimi pesmicami slavile nebeško kraljico v njenem lepem meseci. A sedaj smo se zopet za jedno leto poslovili od cvetočega majnika in Šmarijnic. Daj Bog, da ga najdemo v knjigi življenja. Zatoraj: Sveta Marija, prosi za nas Boga! Prestopili smo prag novega meseca, ki je skoraj majniku jednak, namreč junij. Kakor je majnik posvečen preblaženi Devici Mariji, jednako je junij odredjen sv. Alojziju, ki je med možkim spolom, bi rekli, za sv. Jožefom, rednikom Jezusa Kristusa, najčistejši. Vzor je toraj mladini: fantom in dekletom. Umestno bi toraj bilo, ko bi mladina angeljskega mladenčka v vsaki fari v šestnedeljski pobožnosti častila. Ne daj pa Bog, da bi mnogi mladini ne odšel ljubeznjivi mesec junij s svojimi milostmi, kakor morda majnik s Smarijnicami. Opomenim, da bo leta 1891 dne 21. junija poteklo 300 let, kar je naš angeljski mladenič izdihnil svojo blago in čisto dušo v roke svojemu stvarniku. Naj bi častilci sv. Alojzija mislili na to. Morda bi se za tristoletnico omislila kaka slovesnost. Bog pomozi!

Z zelenega Pohorja. (Sv. birma.) Dne 24. aprila so imeli pri sv. Lovrenci na koroški železnici sv. birmo. In jaz, kakor nekdanji št. Lovrenčan, sem tudi imel priložnost. zopet obiskati moj mili rojstni kraj, s prijaznim trgov in z lepo okolico. Že na predvečer pred sv. birmo, ko pridem do lepega slavoloka, pričakovali so tamkaj mil. kneza čast. duhovščina, g. učitelji s šolsko mladino in pa obilno gospode iz trga in okolice. Ob 4³/₄ uri se pripeljejo

višji pastir in ko izstopijo iz voza. zagrmijo topiči in zvonjenje pri vseh cerkvah se zasliši po prijazni št. Lovrenčki okolici. Zdaj se vzdigne procesija proti farni cerkvi in tam je bil blagoslov in pa izpraševanje iz krščanskega nauka, pri katerem so otroci prav izvrstno odgovarjali, da so jih še milostljivi knez sami pohvalili; v tem gre čast tudi tamošnjemu g. kaplanu. Drugi dan ob 8. uri zjutraj so služili višji pastir sv. mešo, zatem je bila pridiga in izpraševanje iz krščanskega nauka za odrasčene, potem libra za rajne župljane in nazadnje sv. birma, in zatem je bila slavnost skončana. Ob 4. uri popoldan so se zopet ločili od nas prijazni in nam priljubljeni knezoškof ter so se odpeljali v Puščavo, tam je bila sv. birma na sv. Marka dan. Na ta dan obhaja ves katoliški svet procesije in se jih še večji del vsak katoliški kristjan udeleži; v št. Lovrenci je navada, da gredo št. Lovrenčki v Puščavo in Puščavski št. Lovrenčkim nasproti. Kar pa je oboje župljane najbolj veselilo, je bilo to, da so se procesije udeležili tudi milostljivi knez in škof s častito duhovščino; lep izgled. Akoravno so že častitljivi starček in zlatomašnik, vendar pa se niso bali daljnega pota, kakor pa nekateri drugi gospodje — tam pri sv. Lovrenci. To zadnje se ni dopadlo ljudem in so jim vsled tega rekli marsikaj, in v resnici lepo to ni bilo!

Iz Središča. (Nov altar). Pretečeno nedeljo smo v naši fari imeli veliko veselje. Blagoslovili so nam ta den preč. g. dekan Albin Svinger novi veliki oltar, ki se je postavil v naši farni cerkvi. Že dolgo se je čutila potreba, mesto starega oltarja, ki po svojem slogu ni bil v soglasji s cerkvijo in je tudi bil že zelo poškodovan, postaviti novi oltar, ki bi bil primeren gotični cerkveni stavbi. Ko so se župljani pred dvema letoma na to opomnili, radi so pomagali v ta namen z denarimi doneski, in ker je tudi pokojni tržan Franc Jurinič v to svrhu volil 200 gld., bilo je mogoče dela se lotiti. Naročili smo oltar pri g. Francu Oblaku, podobarju v Ptuj, ki ga je okusno in pravilno izdelal iz hrastovega lesa. Ko se je postavljala oltar, pokazale so se v cerkvi še druge nujno potrebne poprave, tako n. pr. bil je že skrajni čas, da se vsa cerkev pobeli. Po pravici so tedaj preč. g. dekan v svojej pridigi, v kateroj so razložili pomen oltarjev in daritve vernikov na njih, tudi opazko storili, da se je cerkev tolikanj lepšala, da jo je komaj poznati več. Da so župljani veseli teh poprav, ni mi treba omeniti, samo ob sebi se umé to tam, kjer je še najti ljubezni do svoje farne cerkve. Konečno naj bode tu izrečena prisrčna zahvala vsem dobrotnikom, in Bog naj jim plati obilno njihovo požrtvovalnost.